

УДК 336.74:339.97

Хрущ Юрій,
аспірант Лабораторії проєктів та ініціатив,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
khrushch.yurii@vnu.edu.ua

ПІСЛЯВОЄННА ІНФЛЯЦІЯ: ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА СТРАТЕГІЇ БОРОТЬБИ

Після закінчення будь-якого військового конфлікту світ стикається з економічними викликами, серед яких одним з найважливіших є інфляція. У статті розглянуто вплив військових конфліктів на інфляцію, а також різноманітні стратегії, що використовуються для подолання цієї проблеми, зосереджуючись на прикладах окремих країн.

Під час будь-якого військового конфлікту країна змушена здійснювати величезні витрати на військові операції, обслуговування військових підрозділів та відшкодування за руйнування, що може спричинити значне збільшення грошової маси в економіці. Наприклад, вплив воєн в Афганістані, Сомалі, Грузії, Конго, Руанді на інфляцію в країні був відчутним через значні витрати на військові операції та необхідність відновлення зруйнованих інфраструктурних об'єктів.

У період війни країна може витратити значні суми на військові цілі, такі як зброя, збройні сили та оборонні програми. Це призводить до збільшення витрат уряду та збільшення дефіциту бюджету. Уряд може намагатися фінансувати ці витрати шляхом друку додаткової грошової маси або випуску облігацій, що може призвести до зростання інфляції.

Крім того, війна може призвести до руйнування важливої інфраструктури країни, такої як дороги, мости, електростанції та інші об'єкти. Відновлення цих об'єктів вимагає великих витрат, що також може сприяти зростанню інфляції через підвищення цін на будівельні матеріали та послуги.

Збільшення грошової маси призводить до росту цін на багато товарів та послуг, оскільки збільшений попит в поєднанні з обмеженим або зниженим обсягом виробництва може призвести до перенасичення ринку та зростання цін. Це може стати причиною інфляційного тиску в економіці, що впливає на життєвий рівень населення та загрожує економічній стабільності країни.

Наприклад, під час війни в Перській затоці ціни на нафту стрімко зросли через обмеження її постачання зі боку країн-експортерів, що викликало інфляцію в багатьох країнах світу. У результаті ціни на нафту на світових ринках раптово зросли, що призвело до збільшення витрат на енергетичні ресурси для багатьох країн. Це призвело до зростання вартості виробництва товарів і послуг, що в свою чергу спричинило інфляційний тиск у багатьох економіках.

Багато країн були змушені зробити значні витрати на покриття зростаючих витрат на енергетичні ресурси та збільшення інфляції. Це може бути в основному пов'язано зі зростанням цін на паливо та електроенергію, що вплинуло на вартість виробництва та споживчі ціни.

Так, військові конфлікти можуть мати серйозні наслідки для світової економіки через збільшення інфляції. Високі ціни на енергетичні ресурси та інші товари можуть призвести до зниження покупної спроможності населення, оскільки вони змушені витратити більше коштів на необхідні товари та послуги.

Збільшення інфляції також може призвести до загострення соціальної нерівності, оскільки люди з низькими доходами часто не можуть витримати зростання цін і відчують проблеми у забезпеченні себе та своїх сімей необхідними товарами та послугами.

Крім того, висока інфляція може загрожувати економічній стабільності країн, оскільки вона може призвести до зниження інвестицій та зростання невизначеності серед підприємств та інвесторів. Це може сповільнити економічний зріст та призвести до загальної нестабільності на ринках.

Отже, військові конфлікти можуть мати значний вплив на інфляцію та економічну ситуацію в цілому, і країни повинні уважно враховувати ці фактори при прийнятті рішень щодо своєї зовнішньої політики та військових дій.

Наприклад, вплив війни в Іраку на інфляцію в країні був дуже відчутним, оскільки витрати на військові операції та відшкодування за руйнування спричинили зростання цін на продукти харчування та енергетичні ресурси.

Для подолання інфляції після військових конфліктів країни можуть використовувати різноманітні стратегії. Наприклад, після закінчення війни в Лівії уряд країни ввів ціновий контроль та підвищив процентні ставки для зменшення інфляції.

Ціновий контроль можуть включати обмеження цін на деякі товари та послуги, що допомагає уникнути занадто швидкого зростання цін та підтримує стабільність ринків. Підвищення процентних ставок може зменшити кількість грошей, що обертаються в економіці, та знизити інфляційний тиск.

Фіскальні заходи, зокрема скорочення витрат уряду, є важливою складовою стратегії боротьби з інфляцією після військових конфліктів. Скорочення витрат уряду може бути реалізоване шляхом обмеження витрат на соціальні програми, відкладення або зменшення обсягів проектів з будівництва інфраструктури, а також іншими заходами, спрямованими на зменшення грошового обігу в економіці.

Наприклад, уряд може ввести обмеження на витрати у сфері соціального забезпечення, такі як пенсії, допомога безробітним та інші соціальні програми. Це може зменшити загальний обсяг грошей,

що надходить до економіки через різні види соціальних виплат, тим самим знизити тиск на зростання цін.

Крім того, відкладення або зменшення обсягів проектів з будівництва інфраструктури може призвести до зменшення витрат уряду та обсягу грошей, що надходить до економіки через державні закупівлі та інвестиції у інфраструктуру.

Збільшення податків може бути ефективним інструментом для зменшення дефіциту бюджету та зниження інфляційного тиску в економіці після військових конфліктів. Збільшення податків призводить до зменшення доступності грошей для споживання, оскільки платники податків мають менше коштів для витрат після сплати податків.

Це зменшення доступності грошей може призвести до зменшення попиту на товари та послуги в економіці. Зменшення попиту, в свою чергу, може призвести до падіння цін на товари та послуги, оскільки підприємства будуть змушені знижувати ціни, щоб зберегти конкурентоспроможність та стимулювати попит.

Отже, збільшення податків може допомогти зменшити інфляційний тиск шляхом зниження загального рівня попиту в економіці. Проте необхідно ретельно розглянути економічні та соціальні наслідки збільшення податків, так як це може також вплинути на споживчу активність, інвестиції та загальний економічний зріст.

Структурні реформи також можуть допомогти в боротьбі з інфляцією. Ці реформи можуть бути спрямовані на покращення продуктивності та конкурентоспроможності економіки, що в свою чергу може знизити тиск на зростання цін. Наприклад, спрощення бюрократичних процедур для бізнесу, покращення інфраструктури та реформи в галузі освіти та охорони здоров'я можуть позитивно вплинути на ефективність виробництва та знизити інфляційний тиск.

Всі ці заходи можуть бути частиною комплексної стратегії боротьби з інфляцією після військових конфліктів та сприяти стабілізації економічної ситуації у країні.

У будь-якому випадку, успішна боротьба з інфляцією після військових конфліктів вимагає комплексного підходу та активного втручання з боку уряду.

Військові конфлікти можуть призвести до серйозної інфляції, яка має значний вплив на економіку країн. Це може стати результатом великих витрат на військові операції, відшкодування за руйнування та збільшення грошової маси в економіці. Для подолання цієї проблеми країни можуть вживати різноманітні заходи. Одним з можливих заходів є ціновий контроль, що передбачає обмеження зростання цін на товари та послуги через введення спеціальних регулюючих механізмів. Крім того, підвищення процентних ставок може бути використано для зменшення доступності кредитів та зменшення споживчого попиту, що може знизити інфляційний тиск. Фіскальні заходи також можуть виявитися ефективними. Серед них - скорочення витрат уряду, збільшення податків для збалансування бюджету та зменшення відшкодувань. Ці заходи можуть допомогти знизити грошову масу в економіці та зменшити інфляційний тиск. Загалом, комбінація заходів, наведених вище, може допомогти країнам подолати інфляцію після військових конфліктів та відновити економічну стабільність. Однак необхідно уважно розглядати ефективність та соціальні наслідки кожного заходу перед його впровадженням.

Список використаних джерел:

1. Blinder, A. S., & Rudd, J. B. (2012). The Supply Shock Explanation of the Great Stagflation Revisited. National Bureau of Economic Research Working Paper Series, No. 18668. <https://www.nber.org/papers/w18668>
2. Hall, R. E. (1982). Inflation: Causes and Effects. University of Chicago Press.

3. Meltzer, A. H. (2010). A History of the Federal Reserve, Volume 2, Book 2, 1970-1986. University of Chicago Press.
4. Mundell, R. A. (1963). Inflation and Real Interest. *The Journal of Political Economy*, 71(3), 280-283. <https://www.jstor.org/stable/1828728>
5. Taylor, J. B. (1997). A Historical Analysis of Monetary Policy Rules. University of Chicago Press.
6. Friedman, M., & Schwartz, A. J. (1971). A Monetary History of the United States, 1867-1960. Princeton University Press.
7. Sims, C. A. (1980). Macroeconomics and Reality. *Econometrica*, 48(1), 1-48. <https://www.jstor.org/stable/1912017>
8. Gordon, R. J. (1982). Inflation, Flexible Exchange Rates, and the Natural Rate of Unemployment. In *Economic Research: Retrospect and Prospect Vol. 5: Economic Growth, Stabilization, and Monetary Policy* (pp. 1-41). National Bureau of Economic Research.
9. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О., Хомюк Н.Л., Войчук М. В., Савчук А.Ю., Коломечук В.В., Цимбалюк С.М. Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання: монографія. Луцьк : Вежа-Друк. 2022. 514 с.
10. Цимбалюк І. Фіскальний простір інклюзивного розвитку регіону в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика [Текст]: монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Об'єм даних 8,65 Мб. ISBN 978-966-940-399-5
11. Tymbaliuk I., Pavlikha N., Barskyi Y., Tihonchuk L., Korneliuk O., Naumenko N., Kovshun N. (2021). Imbalances Between Revenues and Expenditures of Local Rural Budgets in the Process of Fiscal Decentralization in Ukraine: Assessment and Modelling. *Management, Economic Engineering in Agriculture and rural development*, Vol. 21 Issue 2. Pp.671-683.